

สภาพและปัญหาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี

มหาวิทยาลัยพะเยา*

STATE AND PROBLEMS TO OPERATIONS IN FINANCIAL AND ACCOUNTING

UNIVERSITY OF PHAYAO

รุจิรา ลายसान¹ และ โสกา อำนวยรัตน์²

Ruchira Laisan¹ และ Sopa Amnuayrat²

¹⁻²มหาวิทยาลัยพะเยา

¹⁻²University of Phayao, Thailand

¹Corresponding Author's Email: ruchira_amp27@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา 2) ปัญหาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา 3) ข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้างานบริหารทั่วไป และบุคลากรสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานในงานการเงินและบัญชี จากทั้งหมด 18 คนะ จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.977 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานบัญชีเจ้าหน้าที่ รองลงมา คือ ด้านงานการเงินรับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานการเงินจ่าย 2) ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานการเงินจ่าย รองลงมา คือ ด้านงานการเงินรับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานบัญชีเจ้าหน้าที่ 3) ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี ด้านงานการเงินรับ ด้านงานการเงินจ่าย ด้านงานบัญชี และด้านงานบัญชีเจ้าหน้าที่ พบว่า ควรมีการจัดทำและเผยแพร่คู่มือการปฏิบัติงานทุกด้าน

คำสำคัญ: สภาพ, ปัญหา, การเงินและบัญชี, มหาวิทยาลัยพะเยา

* Received 27 February 2025; Revised 3 March 2025; Accepted 9 March 2025

Abstract

The objectives of this research were to study 1) The state to operations in financial and accounting University of Phayao 2) The problems to operations in financial and accounting University of Phayao and 3) Recommendations for improving the operations in financial and accounting University of Phayao. The populations including 18 general administrative heads and 18 support staff working in finance and accounting departments across all faculties at the university, totaling 36 people. Data collection utilized a five-point rating scale questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) between 0.67-1.00 and a reliability coefficient of 0.977. Statistical analysis employed mean, percentage, and standard deviation.

The findings revealed: 1) The overall state in financial and accounting operations was at a high level. When considering individual aspects, accounts payable operations had the highest mean score, followed by cash receipts operations, while disbursement operations had the lowest mean score. 2) The overall problems in financial and accounting operations were at a low level. When considering individual aspects, cash disbursement operations showed the highest mean score, followed by cash receipts operations, while accounts payable operations had the lowest mean score. 3) Recommendations for improving financial and accounting operations (cash receipts, cash disbursements, accounting, and accounts payable) suggested that operational manuals should be developed and distributed for each aspect.

Keywords: State, Problems, Financial and Accounting, University of Phayao

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งพัฒนาทุนมนุษย์แก่เยาวชน เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และยกระดับคุณภาพการศึกษา ในแต่ละปีรัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนหลายแสนล้านบาทในการสนับสนุนนโยบายด้านการศึกษา และงบอุดหนุนรายหัวสำหรับนักศึกษา และงบประมาณลงทุนที่ดิน สิ่งก่อสร้างให้กับสถานศึกษารวมถึงงบประมาณรายจ่ายเงินเดือนในการจ้างพนักงาน จัดซื้อจัดจ้าง และงบวิจัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 อ้างอิงใน นันทนา ศรีชัยมูล, 2559) มหาวิทยาลัยพะเยา มีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ซึ่งไม่เป็นสวณราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วย

บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าเป็นวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาส่งเสริมและพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน และทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย รวมไปถึงอนุมัติการตั้งงบประมาณรายรับ และอนุมัติงบประมาณรายจ่าย ซึ่งรายได้ของมหาวิทยาลัยไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณตั้งนั้น ในการบริหาร การเงิน การคลัง การพัสดุ และทรัพย์สินอื่นของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบและประกาศของมหาวิทยาลัย (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา , 2553)

กองคลัง เป็นหน่วยงานของมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ให้การสนับสนุนกิจการด้านการเงิน การคลัง และกำหนดนโยบายการเงิน การบัญชี รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลและรายงานด้านการเงินของมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นการปฏิบัติงานด้านการเงินและงบประมาณให้เป็นไปตาม ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับการจัดสรรงบประมาณของ มหาวิทยาลัย โดยให้เกิดความโปร่งใส และตรวจสอบได้ และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรกอง คลังให้มีความรู้ ความสามารถ และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำระบบเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ โดยมีการให้บริการ 3 ด้าน คือ 1. บริการด้านการรับเงิน ทุกประเภท 2. บริการด้านเบิกจ่ายเงิน 3. จัดทำรายงานทางการเงินของมหาวิทยาลัยให้เป็นไป ตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐ โดยการดำเนินการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน คณะ เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำ รวบรวมเอกสารและหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน รวมไปถึง ตรวจสอบให้ถูกต้องตามรายการ จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ ก่อนส่งดำเนินการให้กองคลังทำการ ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่มีการเบิกจ่ายให้ถูกต้องตามระเบียบ และประกาศของ มหาวิทยาลัยที่เป็นค่าใช้จ่ายสำรองจ่าย ค่าใช้จ่ายรายเดือน การเคลียร์เอกสารเงินยืมในการ ดำเนินงานต่าง ๆ การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ และการจัดจ้างด้วยเงินเชื่อ ของหน่วยงานและคณะ ต่าง ๆ ตามกองทุนที่ได้จัดสรรงบประมาณให้ แต่เนื่องการดำเนินงานของแต่ละคณะใน มหาวิทยาลัยพะเยามีความแตกต่างกัน การบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจึงมีความ แตกต่างกันตามบริบท และจะต้องใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์อย่างมี ประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ สะท้อนผลสำเร็จตามเป้าหมายและตัวชี้วัด ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย และแผนปฏิบัติการประจำปี ผู้ที่ดำเนินการด้าน การตรวจสอบการเบิกจ่าย จึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ กฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ มีความละเอียด รอบคอบ สามารถควบคุมการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนให้อยู่ภายใต้ระยะเวลา ที่กำหนด ให้คำแนะนำ แนวทางที่เป็นประโยชน์และถูกต้องในการดำเนินการด้านการเงิน นำไปสู่ผลการใช้จ่ายงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและสะท้อนถึงการบริหารงบประมาณที่ดี

ซึ่งในการดำเนินโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเงินการคลัง (KM) ณ ห้องประชุมบัณฑิตศึกษา พบว่า มีประเด็นข้อผิดพลาดของข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกัน รายละเอียดงานจ้างที่ไม่ชัดเจน ครบถ้วน วิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสม รายละเอียดการเบิกจ่ายและรายการที่ไม่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น (กองคลังมหาวิทยาลัยพะเยา, 2567) เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ และการสื่อสารที่ไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินการเกิดข้อผิดพลาดและมีความล่าช้า

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา ให้ได้ข้อมูลชัดเจนขึ้น เพื่อจะได้นำข้อมูลมาเป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานงบประมาณตามข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับการจัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัย โดยให้เกิดความโปร่งใส และตรวจสอบได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้างานบริหารทั่วไป และบุคลากรสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานในงานการเงินและบัญชี จำนวน 18 คน ประกอบด้วย หัวหน้างานบริหารทั่วไป จำนวน 18 คน และบุคลากรสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานในงานการเงินและบัญชี จำนวน 18 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 36 คน (มหาวิทยาลัยพะเยา, ม.ป.ป.) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา แบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านงานการเงินรับ 2. ด้านงานการเงินจ่าย 3. ด้านงานบัญชี 4. ด้านงานบัญชี

เจ้าหน้าที่ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert ไว้ 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานในทางการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นแบบปลายเปิด ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านงานการเงินรับ 2. ด้านงานการเงินจ่าย 3. ด้านงานบัญชี 4. ด้านงานบัญชีเจ้าหน้าที่

2.2 การหาคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงในด้านโครงสร้าง (Construct Validity) และในด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้การประเมินความสอดคล้องแบบสอบถาม จากนั้นนำผลมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงคณบดีทุกคณะในสังกัดมหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 18 คณะ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 36 ฉบับ

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกระทำโดย 2 วิธี ดังนี้ 1) แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง 2) แจกแบบสอบถามออนไลน์ด้วย Google Form โดยกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ระยะเวลาภายใน 30 วัน

3.3 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 36 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 36 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และหาร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบความเรียง

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานในทางการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูล ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยได้เป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในทางการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูล ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยได้เป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า สภาพการดำเนินงาน ในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ($\mu = 4.39, \sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านงานบัญชีเจ้าหนี้ ($\mu = 4.42, \sigma = 0.62$) ด้านงานการเงินรับ ($\mu = 4.41, \sigma = 0.50$) ด้านงานบัญชี ($\mu = 4.37, \sigma = 0.63$) และด้านงานการเงินจ่าย ($\mu = 4.34, \sigma = 0.56$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา

สภาพการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา	ระดับสภาพการดำเนินงาน (n = 36)		การ แปลผล
	μ	σ	
ด้านงานการเงินรับ	4.41	0.50	มาก
ด้านงานการเงินจ่าย	4.34	0.56	มาก
ด้านงานบัญชี	4.37	0.63	มาก
ด้านงานบัญชีเจ้าหนี้	4.42	0.62	มาก
โดยรวม	4.39	0.56	มาก

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า ปัญหาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย คือ ($\mu = 2.08, S.D. = 1.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านงานการเงินจ่าย ($\mu = 2.13, \sigma = 1.17$) ด้านงานการเงินรับ ($\mu = 2.09, \sigma = 1.16$) ด้านงานบัญชี ($\mu = 2.05, \sigma = 1.19$) และด้านงานบัญชีเจ้าหนี้ ($\mu = 2.03, \sigma = 1.17$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานในทางการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา

ปัญหาการดำเนินงานในทางการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา	ระดับปัญหาการดำเนินงานฯ (n = 36)		การ แปลผล
	μ	σ	
ด้านงานการเงินรับ	2.09	1.16	น้อย
ด้านงานการเงินจ่าย	2.13	1.17	น้อย
ด้านงานบัญชี	2.05	1.19	น้อย
ด้านงานบัญชีเจ้าหน้าที่	2.03	1.17	น้อย
โดยรวม	2.08	1.15	น้อย

3. ข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานในทางการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านงานการเงินรับ ด้านงานการเงินจ่าย ด้านงานบัญชี และด้านงานบัญชีเจ้าหน้าที่ พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด คือ ควรมีการจัดทำและเผยแพร่คู่มือการปฏิบัติงานทุกด้าน

ตารางที่ 3 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานในทางการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านงานการเงินรับ	
1. ควรมีการจัดทำและเผยแพร่คู่มือการปฏิบัติงานด้านงานการเงินรับ	4
2. การโอนคืนเงินยืมควรมีใบเสร็จออนไลน์ไม่ต้องไปกองคลัง	2
3. ควรมีการจัดส่งใบเสร็จให้แก่แต่ละคณะ ไม่ต้องไปรับเอง	1
4. ควรมีเอกสารที่ถูกต้องเป็นตัวอย่างในการดำเนินการในแต่ละเรื่อง เช่น การเปิดบัญชีธนาคารของส่วนงาน	1
ด้านงานการเงินจ่าย	
1. ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านงานการเงินจ่าย เช่น การยืมเงิน	5
2. ควรพัฒนาระบบการจ่ายเงินให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น	4
3. หากส่งยืมเงินแล้วควรจ่ายเงินยืมก่อนกำหนดการดำเนินโครงการให้มากขึ้น	2
ด้านงานบัญชี	
1. ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านงานบัญชี เช่น รหัสสินค้าพร้อมคำอธิบาย	3

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
2. ไม่ควรมีการตีเอกสารกลับจากงานบัญชี เนื่องจากผ่านการตรวจสอบจากผู้ตรวจเอกสารแล้ว	2
3. ควรมีการบันทึกบัญชีให้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น	1
ด้านงานบัญชีเจ้าหนี้	
1. ควรมีการจัดทำและเผยแพร่คู่มือการปฏิบัติงานด้านงานบัญชีเจ้าหนี้	5
2. ผู้ตรวจเอกสารควรมีหลักเกณฑ์ในการตรวจเอกสารเบิกจ่ายที่เหมือนกัน	4
3. การตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารเบิกจ่ายควรเพิ่มความยืดหยุ่น	2
4. ไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์การเบิกจ่ายบ่อยเกินไป	2
5. ควรตรวจสอบเอกสารการเบิกจ่ายให้เร็วมากขึ้น	1

อภิปรายผล

1. สภาพการดำเนินงานในทางการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านงานบัญชีเจ้าหนี้ ในทางการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เจ้าหน้าที่งานบัญชีเจ้าหนี้มีการบันทึกใบสำคัญการยืมและการบันทึกเจ้าหนี้ ในระบบ ERP ได้อย่างถูกต้อง และมหาวิทยาลัยมีการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ และการจัดจ้างด้วยเงินเชื่อของหน่วยงาน และคณะต่าง ๆ ตามกองทุนที่ได้จัดสรรงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ที่ปรากฏผลเช่นนี้ เพราะ มหาวิทยาลัยพะเยา ได้นำระบบ Microsoft Dynamics AX ซึ่งเป็นระบบที่ช่วยในการจัดการสารสนเทศด้านงบประมาณ การเงิน บัญชี และพัสดุ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการ สามารถใช้ข้อมูลและตรวจสอบการใช้งบประมาณ ให้เป็นไปตามกองทุน หมวดเงิน และโครงการที่ทำการตั้งงบประมาณ ช่วยลดข้อผิดพลาดของผู้ปฏิบัติงาน โดยข้อมูลในระบบเป็นของมหาวิทยาลัยพะเยาเท่านั้น และผู้ที่สามารถเข้าถึงระบบต้องดำเนินการขออนุญาตก่อน อีกทั้งระบบ Microsoft Dynamics AX จะติดตั้งไว้เฉพาะคอมพิวเตอร์สำนักงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการเงินและพัสดุ ทำให้ข้อมูลไม่รั่วไหลไปยังหน่วยงานภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภาววรรณ สงวนหงษ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารการเงินและบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรงานการเงินและบัญชี สังกัดกระทรวงพาณิชย์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีมีกระบวนการทำงานและการจัดเก็บหลักฐานต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน ทำให้การตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ด้านการเงินและบัญชีเป็นได้อย่างสะดวกและรวดเร็วและการนำเทคโนโลยีมาใช้ทำให้แหล่งจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานมีความปลอดภัยและใช้งานได้อย่าง

รวดเร็ว รวมถึงสามารถเก็บข้อมูลต่าง ๆ ได้ในระยะเวลาสั้นรวมถึงสามารถสำรองข้อมูลไว้ใช้ในอนาคตได้ ซึ่งมีโอกาสสูญหายน้อยกว่าเอกสาร

1.2 ด้านงานการเงินรับ ในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เจ้าหน้าที่งานการเงินรับมีการดำเนินการออกไปเสร็จรับเงินพร้อมลงนามผู้รับเงินในใบเสร็จทุกครั้งที่ได้รับเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ที่ปรากฏผลเช่นนี้ เพราะ การเก็บเงินหรือการรับชำระหนี้ มหาวิทยาลัยพะเยาต้องดำเนินการออกไปเสร็จรับเงินตามรูปแบบที่กำหนด ได้แก่ ใบเสร็จรับเงินแบบเล่มโดยใช้มือเขียน และใบเสร็จที่ออกโดยคอมพิวเตอร์แล้วแต่กรณีใดกรณีหนึ่ง ให้กับผู้ชำระหนี้ทุกครั้ง ซึ่งมีองค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญครบทุกองค์ประกอบ พร้อมลงลายมือชื่อผู้รับเงินไว้เป็นหลักฐาน สอดคล้องกับ คู่มือการจัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชีที่สามารถเป็นรายจ่ายทางภาษีได้ของ กรมสรรพากร (2559) ซึ่งได้ระบุว่าการที่จ่ายจริงแต่ไม่มีหลักฐานที่เพียงพอ สาเหตุเนื่องจาก ผู้รับเงินไม่ออกหลักฐานการรับเงินหรือผู้รับเงินให้หลักฐานการรับเงินที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งตามหลักเกณฑ์รายจ่ายทางภาษีผู้รับเงินต้องออกหลักฐานการรับเงิน คือ ใบกำกับภาษี/ใบเสร็จรับเงิน หากไม่มีใบเสร็จรับเงินอาจใช้เอกสารที่ยืนยันการรับเงินของผู้รับเงิน เช่น ใบรับรองแทนใบสำคัญรับเงิน โดยต้องระบุ ชื่อ ที่อยู่ เลขบัตรประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้รับเงิน วันที่จ่ายเงิน ประเภทรายการที่จ่ายและจำนวนเงินที่จ่าย พร้อมลงลายมือชื่อผู้รับเงินไว้เป็นหลักฐาน

1.3 ด้านงานบัญชี ในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มหาวิทยาลัยมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและจำนวนเงินที่สอดคล้องกันในทุกรายงานทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ที่ปรากฏผลเช่นนี้ เพราะ ผู้ปฏิบัติงานด้านงานบัญชี ได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารทุกฉบับ การบันทึกและตรวจสอบการบันทึกรายการบัญชีต่าง ๆ ในระบบให้ถูกต้องตามโครงสร้างทางการบัญชีเป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด อย่างเคร่งครัดและเป็นปัจจุบัน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานต้องใช้ความรู้ ทักษะและความชำนาญจากประสบการณ์การปฏิบัติงานในระยะเวลาหลายปี นำไปสู่การรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ และงบการเงินที่ถูกต้องตามมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งมีการควบคุมและตรวจสอบโดยหน่วยตรวจสอบภายใน และผู้สอบบัญชีภายนอกอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ กิมสร้าง (2560) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานและวินัยการทำงานของนักบัญชีอย่างชัดเจน เช่น การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และการรักษาคุณภาพของงบการเงิน การยึดมั่นในคุณค่าของวิชาชีพจึงส่งผลให้เกิดความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการจัดทำบัญชีและงบการเงินที่มีคุณภาพและถูกต้องตามมาตรฐาน และช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินอีกด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญฐิพัศ แสงวาสุวรรณ (2566)

เรื่องประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบัญชีระดับปฏิบัติการบริษัทเอกชน ในเขต กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถและความชำนาญพนักงานบัญชีที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ การอ่าน การสอน การฝึกฝนจนชำนาญและปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม เทคนิคการแก้ปัญหา การติดต่อสื่อสาร การเจรจาหรือการนำเสนอเพื่อใ้ข้บการเงินนั้นมีความน่าเชื่อถือ ทำให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อพิจารณาประกอบตัดสินใจเพื่อวางแผนการดำเนินงานในอนาคตได้

1.4 ด้านงานการเงินจ่าย ในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เจ้าหน้าที่งานการเงินจ่ายมีการดำเนินการตรวจสอบการค้างชำระของลูกหนี้เงินยืมก่อนดำเนินการจ่ายเงินทุกครั้ง ค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ที่ปรากฏผลเช่นนี้ เพราะมหาวิทยาลัยพะเยา กำหนดให้เจ้าหน้าที่งานการเงินจ่ายทำการตรวจสอบสถานะของผู้ยืมเงินตรงจ่ายเพื่อดำเนินงานของมหาวิทยาลัยทุกครั้งก่อนการจ่ายเงินยืม มีการติดตามทวงถามลูกหนี้เงินยืมเมื่อครบระยะเวลากำหนด โดยผู้ที่ติดค้างเงินยืม หรือยังไม่ได้ส่งเอกสารขอใช้เงินยืมครั้งก่อนหน้า จะไม่สามารถยืมเงินครั้งใหม่ได้ ทำให้การจ่ายเงินเป็นไปตามกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพ และลดความเสี่ยงในการนำเงินไปใช้เพื่อดำเนินการโดยไม่ส่งหลักฐานการใช้จ่ายงบประมาณตามความเป็นจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวีณา เงินทิพย์ (2563) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานการเงินและบัญชีของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีทักษะด้านคุณค่าทางวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ และด้านความรู้ในวิชาชีพ การเงินและบัญชี ส่งผลให้การดำเนินงานในงานการเงินและบัญชีมีความถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือ อันเนื่องมาจากบุคลากรทุกคนยึดหลักในการปฏิบัติงานและนโยบายขององค์กรทำให้กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ปัญหาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ดังนี้

2.1 ด้านงานการเงินจ่าย ปัญหาที่พบคือ มหาวิทยาลัยพะเยาขาดการจัดประชุม/อบรมด้านระเบียบและแนวทางการเบิกจ่ายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ที่ปรากฏผลเช่นนี้ เพราะเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจเอกสารการเบิกจ่ายในส่วนของกองคลัง ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารการเบิกจ่ายของทุกส่วนงานภายในมหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งมีเอกสารจำนวนมาก ซึ่งหากดำเนินการมีความล่าช้าจะส่งผลต่อการจ่ายเงินที่อาจไม่ตรงตามกำหนดเวลา อันเป็นสาเหตุให้การนัดหมายเพื่อการประชุมไม่สามารถทำได้บ่อยครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัคนา ชาววังกรานต์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการปฏิบัติงานด้านการเงิน บัญชีและพัสดุ ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปศุสัตว์เขต 1 กรมปศุสัตว์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานด้านการจ่ายเงินอยู่ในระดับน้อย โดยปัญหาด้านการจ่ายเงินคือ ต้องสอบถามเอกสารการจ่ายเงินซึ่งมี

ปริมาณที่มาก จึงไม่มีเวลาปฏิบัติงานด้านอื่น ประจวบ ศรีวงษ์ และคณะ (2560) เรื่อง การพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาของระบบการเบิกจ่ายเงิน คือ ไม่มีคู่มือและตัวอย่างที่เป็นแนวปฏิบัติงาน รวมถึงขาดการประชาสัมพันธ์ ซึ่งส่งผลให้การสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินคลาดเคลื่อน ส่งผลต่อความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติด้านการเบิกจ่ายเงิน ทำให้การดำเนินงานด้านการเบิกจ่ายผิดพลาดได้ หน่วยงานจึงควรจัดประชุมปรึกษาหารือ คณะกรรมการประสานงานการเบิกจ่ายเงิน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาการปฏิบัติงานเป็นประจำ คณิงพร สวัสดิ์รักษา และคณะ (2562) เรื่อง ประเมินผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณใน โครงการประชุมอบรม สัมมนาปีงบประมาณ 2561 ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุของปัญหาหด้านการเบิกจ่าย อาจเนื่องจากบุคลากรที่มีหน้าที่ในการเบิกจ่าย มีภาระงานค่อนข้างมาก การเปลี่ยนแปลงของระเบียบการเบิกจ่าย ประชาสัมพันธ์ล่าช้า ไม่ทั่วถึง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมมาล บุญคชา (2565) เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการกรุงเทพมหานครของสำนักงานเขตพระนคร ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลให้การเบิกจ่าย คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานขาดความรู้ ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญด้านการเบิกจ่าย เนื่องจากปริมาณงานที่มีจำนวนมาก ซึ่งไม่เหมาะสมกับจำนวนบุคลากร ทำให้ไม่มีเวลามากพอที่จะเรียนรู้หรือทำความเข้าใจใน กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการต่าง ๆ

2.2 ด้านงานการเงินรับ ปัญหาที่พบคือ มหาวิทยาลัยขาดขั้นตอนการดำเนินงาน เกี่ยวกับการรับเงินที่มีความสะดวก รวดเร็ว มีความซับซ้อน ยากต่อการปฏิบัติ ที่ปรากฏผล เช่นนี้เพราะข้อกำหนดด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการรับเงินของมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ต้องการให้เกิดความรัดกุมด้านการรับเงินมากที่สุด มีความเหมาะสมตามบริบทขององค์กร เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ซึ่งอาจมีความซับซ้อน และการตีความที่ไม่ตรงกันอยู่ บ้าง ต้องมีการสอบถาม ปรึกษาผู้ที่มีความชำนาญมากกว่า ส่งผลให้การดำเนินการติดขัดและล่าช้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพราพรธณ เสาะแสวง (2560) เรื่องแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการทางการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการดำเนินงานการเงินและบัญชีในระบบการรับเงินและนำส่งเงินปัจจุบันจากการให้ความเห็นของผู้ให้ข้อมูล คือ มีขั้นตอนการบันทึกรายการด้วยระบบสารสนเทศที่มีความซับซ้อน รวมถึงปริมาณเอกสารที่ใช้ประกอบการรับและจ่ายเงินยังมีจำนวนมากเกินความจำเป็น การเข้าถึงข้อมูลรายละเอียดการจ่ายเงินและการรับเงินเป็นไปได้ยาก อาภาวรรณ สงวนหงษ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารการเงินและบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของบุคลากรงานการเงินและบัญชี สังกัดกระทรวงพาณิชย์ ผลการศึกษาพบว่า ภารกิจหลักของงาน การเงินและบัญชี คือ การรับ-จ่ายเงิน ซึ่งต้องถือปฏิบัติตามระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก โดยต้องมีรายละเอียดและกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานไว้อย่าง

ชัดเจน จึงจะทำให้การทำงานมีกระบวนการที่เป็นไปตามลำดับ ซึ่งเป็นผลให้งานนั้นมีความถูกต้องและครบถ้วน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีประภา เสถียรอรุณ (2563) เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานการเงิน บัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการรับเงิน มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

2.3 ด้านงานบัญชี ปัญหาที่พบคือ มหาวิทยาลัยมีการตรวจสอบการขึ้นทะเบียนครุภัณฑ์ และตรวจสอบความถูกต้องของรายงานตรวจสอบการขึ้นทะเบียนครุภัณฑ์ ที่ปรากฏผลเช่นนี้ เพราะต้องยึดถือเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะพระราชบัญญัติ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งถือเป็นงานที่ค่อนข้างยุ่งยากและซับซ้อน อาจทำให้การดำเนินการในแต่ละขั้นตอนมีความล่าช้า หน่วยงานย่อยต้องดำเนินการด้านการจัดซื้อและตรวจรับครุภัณฑ์เรียบร้อยแล้ว จึงทำการออกเลขครุภัณฑ์เพื่อขึ้นทะเบียนพร้อมจัดทำเอกสารการเบิกจ่ายส่งไปยังกองคลัง หลังจากนั้นงานบัญชีจึงจะสามารถตรวจสอบข้อมูลและดำเนินการบันทึกบัญชีครุภัณฑ์ในระบบต่อไป อาจเป็นสาเหตุให้การดำเนินงานเกี่ยวกับครุภัณฑ์มีความล่าช้า และไม่ทันต่อการดำเนินงานภายในปีงบประมาณ สอดคล้องกับ รายงานผลการปฏิบัติงาน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ของ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่า หน่วยงานย่อยมีการจัดทำทะเบียนคุมวัสดุคงคลังไม่ครบถ้วน เช่น วัสดุคงคลังที่ได้รับโอน ไม่มีการลงรายการในทะเบียนคุม คณะกรรมการตรวจสอบการรับ-จ่ายพัสดุประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 รายงานการตรวจสอบพัสดุ โดยมีได้ทำการตรวจนับวัสดุคงคลัง รายงานบทลงโทษจากระบบ GFMS ไม่ปรากฏยอดคงเหลือของบัญชีวัสดุคงคลัง เนื่องจากไม่ได้ปรับปรุงบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง ณ วันสิ้นปีงบประมาณ บัญชีครุภัณฑ์ สิ้นทรัพย์ในระบบ GFMS แสดงรายการ ปริมาณ (จำนวน) ไม่ถูกต้องตรงกับทรัพย์สินที่มีอยู่จริง และทะเบียนคุมรับ-จ่ายพัสดุ บันทึกรายการไม่เป็นปัจจุบันและจัดทำไม่ครบถ้วน หรือไม่ได้บันทึกบัญชีครุภัณฑ์ที่จัดซื้อจากเงินงบประมาณ

2.4 ด้านงานบัญชีเจ้าหน้าที่ ปัญหาที่พบคือ มหาวิทยาลัยพะเยามีแนวปฏิบัติในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานบัญชีเจ้าหน้าที่ไม่ชัดเจน ที่ปรากฏผลเช่นนี้ เพราะการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารการเบิกจ่ายในทุกกรณี เช่น ค่าใช้จ่ายสำรองจ่าย, ค่าใช้จ่ายรายเดือน, การเคลียร์เอกสารเงินยืม, ค่าใช้จ่ายเดินทางไปปฏิบัติงาน, การจัดซื้อวัสดุและครุภัณฑ์ รวมถึงการจัดจ้างที่ใช้เงินเชื่อจากหน่วยงานและคณะต่าง ๆ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุนที่กำหนด ผู้ปฏิบัติงานต้องดำเนินการตรวจสอบให้ถูกต้อง สอดคล้องกับระเบียบและประกาศของมหาวิทยาลัย โดยครอบคลุมถึงขั้นตอนและกระบวนการในการจัดซื้อ ซึ่งมีรายละเอียดของเอกสารหลักฐานที่ไม่ได้ระบุในระเบียบการเบิกจ่าย โดยเจ้าหน้าที่งานบัญชีเจ้าหน้าที่แต่ละคนอาจใช้ดุลยพินิจร้องขอเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมตามความเหมาะสมในแต่ละกรณีไม่เหมือนกัน ส่งผลให้เกิดความสับสนกับผู้จัดทำเอกสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ

จิตาภรณ์ สีนจรรุศักดิ์ (2550) เรื่อง การศึกษาการจัดทำและการนำเสนอการเงินตามมาตรฐานการบัญชีไทย โดยอิงมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : กรณีศึกษากลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคจากการจัดทำและการนำเสนอการเงิน คือควรให้ความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการบัญชีต้องมีความชัดเจน และสามารถเข้าใจได้ง่าย

3. ข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา

ข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานในงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านงานการเงินรับ ด้านงานการเงินจ่าย ด้านงานบัญชี และด้านงานบัญชีเจ้าหน้าที่ ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน แสดงขั้นตอนการดำเนินการในแต่ละกรณี พร้อมคำอธิบายที่ชัดเจน ระบุรายละเอียดขององค์ประกอบต่าง ๆ รวมไปถึงตัวอย่างเอกสารที่ต้องใช้ พร้อมทั้งการเผยแพร่คู่มือและการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึงและทันการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีประภา เสถียรอรุณ (2563) เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานการเงิน บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการเงิน บัญชีในสถานศึกษาฯ คือ ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานศึกษาและถือปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานของหน่วยงานย่อย ตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ประจวบ ศรีวงษ์ และคณะ (2560) เรื่อง การพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานควรพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการการเบิกจ่ายเงินอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรที่เกี่ยวกับการให้บริการ การติดตามผลการปฏิบัติงาน การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อใช้ประกอบการอ้างอิง และมีฐานข้อมูลแสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน ด้านการเบิกจ่ายเงิน พร้อมทั้งคู่มือการใช้เพื่อให้ผู้รับบริการได้ศึกษาด้วยตนเอง เพื่อลดภาระงานด้านการให้คำปรึกษาหรือการตอบคำถามแก่ผู้รับบริการ วิภาดา เชื้อหมอ (2563) เรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรต่อการปฏิบัติการด้านการเงินในหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้คือ การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและเอกสารแนะนำวิธีการปฏิบัติงาน การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสื่อสาร การให้ข้อมูล และพัฒนาระบบบริการการเงินต่อไป ชวีญุฑิต ระวัง (2563) เรื่อง การปรับปรุงกระบวนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายเงินงบประมาณ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมและการจัดทำสื่อ เช่น ผังการทำงาน (Flow chart) และการทดลองปฏิบัติงานจริงเป็นระยะเวลา 1 เดือน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า สภาพการดำเนินงานในทางการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน เป็นไปตามกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และปัญหาในการดำเนินงานในทางการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา มีเพียงเล็กน้อย ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย **1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** ประกอบด้วย 1.1 ด้านงานการเงินรับ มหาวิทยาลัยพะเยาควรลดขั้นตอนการดำเนินงานที่ไม่จำเป็นออก เพื่อเพิ่มความสะดวก รวดเร็ว ให้กับผู้ใช้บริการ และมีการจัดทำ/ปรับปรุง คู่มือการปฏิบัติงานของด้านงานการเงินรับ ให้มีความละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น เผยแพร่ไปยังผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วนภายในมหาวิทยาลัย 1.2 ด้านงานการเงินจ่าย มหาวิทยาลัยพะเยาควรมีการจัดประชุม/อบรมด้านระเบียบและแนวทางการเบิกจ่ายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน และเมื่อมีการปรับปรุง/เปลี่ยนแปลง ควรแจ้งให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างรวดเร็ว 1.3 ด้านงานบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยาควรปรับปรุงการดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนครุภัณฑ์และความถูกต้องของรายงานตรวจสอบการขึ้นทะเบียนครุภัณฑ์อย่างสม่ำเสมอ 1.4 ด้านงานบัญชีเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยพะเยาควรมีการจัดทำ/ปรับปรุง คู่มือการปฏิบัติงาน/แนวปฏิบัติในเกี่ยวกับงานบัญชีเจ้าหน้าที่ ให้มีความละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น เน้นสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การตรวจสอบเอกสารการเบิกจ่ายระหว่างผู้ตรวจเอกสารของกองคลัง และผู้ตรวจเอกสารของส่วนงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัยพะเยาให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน **2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** ประกอบด้วย 2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านงานการเงินและบัญชี 2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในทางการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยพะเยา

เอกสารอ้างอิง

- สำนักมาตรฐานการสอบบัญชีภาษีอากร กรมสรรพากร. (2559). คู่มือการจัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชีที่สามารถเป็นรายจ่ายทางภาษีได้. เรียกใช้เมื่อ 3 เมษายน 2567 จาก https://www.rd.go.th/fileadmin/download/Tourism_manual.pdf
- กัญธธิพัส แสงวาสุวรรณ. (2566). ประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบัญชีระดับปฏิบัติการ บริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- คะนิงพร สวัสดิ์รักษา, มาริสา จันทร์ประทีป, และสงกรานต์ ถิ่นถาน. (2562). ประเมินผลการเบิกจ่ายเงินงบดำเนินงานในโครงการประชุมอบรม สัมมนาปีงบประมาณ 2561

- ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา. รายงานการวิจัย สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12.
- รัฐาภรณ์ สิ้นจรรยาศักดิ์. (2550). การศึกษาการจัดทำและการนำเสนอการเงินตามมาตรฐานการบัญชีไทย โดยอ้างอิงมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : กรณีศึกษา กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม (Paper presentation). การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยศรีปทุม ประจำปีการศึกษา 2550, 150-157.
- นันทนา ศรีชัยมูล. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- ประจวบ ศรีวงษ์, วิไลวรรณ โยคุณ, สัญญา ใจคง, และสิทธิพร นามมา. (2560). การพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น, 24(1), 105-117.
- ประวีณา เงินทิพย์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานการเงินและบัญชี ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล. ใน การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พรพิมล บุญอุษา. (2565). ปัญหาและอุปสรรคในการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการกรุงเทพมหานครของสำนักงานเขตพระนคร. ใน การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2553. (16 กรกฎาคม 2553). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 127 ตอนที่ 44 ก หน้า 4-12.
- มหาวิทยาลัยพะเยา. (ม.ป.ป.). การแบ่งส่วนงาน. เรียกใช้เมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2567 จาก https://www.up.ac.th/UP_All.aspx
- ลัดดา ชาววังกรานต์. (2557). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานด้านการเงิน บัญชีและพัสดุของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปศุสัตว์เขต 1 กรมปศุสัตว์. ใน การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิภาดา เชื้อหอม. (2563). การสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรต่อการปฏิบัติการด้านการเงินใน ส่วนงานด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยบูรพา. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรีประภา เสถียรอรอด. (2563). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานการเงิน บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

เสาวลักษณ์ กิมสร้าง. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จะทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย. ใน การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน. (2554). รายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554. เรียกใช้เมื่อ 27 มีนาคม 2567 จาก https://www.audit.go.th/sites/default/files/files/reportaudit/OAG_AnnualReport54_0.pdf

อาภาวรรณ สงวนหงส์. (2563). การบริหารการเงินและบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรการเงินและบัญชี สังกัดกระทรวงพาณิชย์. ใน วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.